

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

—ο—

Εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐπὶ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Νινευὶ ἐπιτροπῆς περιλαμβάνονται αἱ ἀκόλουθοι πληροφορίαι ὡς δίδωσιν ὁ τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας ἐπιτεταγμένος, συνταγματάρχης Βωλησιὸν. « Εἰς Νινευὶ, λέγει, ἀνεκαλύφθη λαμπρότατος οἶκος, τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἐσσάρ Ἀδδίων. Αἱ γλυφαὶ εἰσὶν ἀσυγκρίτως ἀνώτεραι πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν, κατὰ τὴν ποικιλίαν τῶν ἀντικειμένων, κατὰ τὴν τέχνην τῆς παραστάσεως αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν ἐπιδαξιοτητα καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐργασίας αὐτῶν. Ὁ οἶκος εἶναι μέγιστος, περιέχων ὑπὲρ τὰ 500 γλυπτικὰ τεμάχια· αἱ δὲ βαθμίδες εἰσὶν ἐν γένει ἀρίστα διατεταγμέναι. »

Ἐν ἑτέρᾳ δ' ἐπιστολῇ προστίθεται ὁ συνταγματάρχης.

« Τὸ νέον ἀνάκτορον εἶναι ἀναμνησθητῶς τὸ ἀξιολογώτατον τῶν μέχρι τοῦδε ἐν Ἀσσυρίᾳ ἀνακαλυφθέντων μνημείων. Ἐκάστη αἶθουσα, ἑκάστον δωμάτιον, ἑκάστη πάροδος, περιέχει ἰδιαίτην σειράν γλυφῶν, καὶ ὅσῃς ἡ σειρά εἶναι πλήρης καὶ ἡ γλυφὴ καλῶς διατετηρημένη, ὅπερ συνεχῶς συμβαίνει, τότε τὰ τεχνουργήματα ταῦτα εἰσὶ σπουδαιότατα. Δικαίως ὁ οἶκος οὗτος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ ἀριστούργημα τῆς Ἀσσυριακῆς τέχνης. Τινὰ μέρη τοῦ ἐδάφους εἰσὶ θαυμασίας ὠραιότητος καὶ αὐτά. Τὰ ζῶα, τὰ δένδρα, τὰ ἄνθη, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι τὸ σχῆμα τοῦ φυσικώτερον, καὶ ἥττον τυπικὸν ἢ ἐφ' ὧν τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν οικοδομημάτων. Μέχρι τοῦδε ἀνευρέθησαν 2—300 γλυφαί, καὶ μόλις τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνακτόρου ἀνεπλήρη εἶναι. »

« Μεταξὺ αὐτῶν οὔτε ταῦροι ὑπάρχουσιν οὔτε λέοντες κολοσσαιοί, ἀλλὰ παμπληθὴ τέρατα, κύνες, παύροι, γρύπες. »

« Εἰς μίαν τῶν εἰσοδῶν ὑπάρχουσι δύο στυλοβάται στρογγύλοι, οἵτινες ἀναμνησθητῶς ἔφερον κίονας ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν κίωνων τούτων οὐδὲν σώζεται ἔχνος, φαίνεται ὅτι ἦσαν ξύλινοι. »

« Ἐπὶ πλακῶς λευκοῦ λίθου παρίσταται πόλις ἔχουσα διπλοὺν περιτείχιμα. ἐν ᾧ δὲ ναὸς, αὐτὸ μέγαρον σύγκειται ἐκ κίωνων στηριζομένων ἐπὶ νώτων θηρίων. Ἐπὶ ἑτέρου λίθου παρίσταται λόφος, ἔχων πύργον ἐπὶ τῆς κορυφῆς· ἀπὸ δὲ τοῦ δώματος τοῦ πύργου, ὁδὸς κατέρχεται ἐπὶ ἐλαφρῶν ἀψίδων, εἰς τοῦ λόφου τοὺς πρόπ. δας. »

Ἑτέρα δὲ ἰδιωτικὴ ἐπιστολὴ ἡ Ἀγγλοῦ κατοικοῦντος ἐν Μοσαούλ, λέγει περὶ τοῦ ἀναγλύφου τοῦ παριστάμενου τὸν ναόν, ἡ ὅτι δὴποτε εἶναι τὸ προμνησθέν οικοδομημα.

« Ἐν αὐτῷ φαίνεται ἀκριβέστατα ἡ ἐξωτερικὴ ἀρχιτεκτονικὴ. Ὁ δεύτερος ὅμος κοσμεῖται δια κίωνων στηριζομένων ἐπὶ τῶν νώτων λεόντων ἢ ἀνθρωπομορφῶν ταύρων, ὧν αἱ κεφαλαὶ εἰσὶν ἐστραμμέναι ὡς αἱ τῶν εὐρεθέντων εἰς Κορσεβάδ. »

« Μία τῶν ἀξιολογωτέων γλυφῶν παρίστα θήραν λέοντος, ἐν ᾗ ὁ βασιλεὺς εἶναι ὁ πρώτιστος θηρευτὴς, καὶ φαίνεται καθ' ἣν στιγμὴν ἀκοντίζει τὸν κατὰ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ φερόμενον λέοντα, ἐν ᾧ ἑπτὰ ἑτέροι τεταξυμένοι λέοντες κεῖνται περίξ, οἱ μὲν θνήσκοντες οἱ δὲ θανόντες, καὶ ὅλοι μετ' ἀπαραδειγματίστου τέχνης καὶ φυσικώτατα λελαξευμένα. Ἐπὶ ἑτέρου δὲ μαρμάρου φαίνεται περίβολος, καὶ διὰ τῆς ἠνεωγμένης θύρας ὁ βασιλεὺς θηρεύων λέοντας, αἵτινες πρὸς παράστασιν τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν, ἐλαξεύθησαν ἀναλόγως μικροί. »

Ἡ τέχνη, προσθέτει καὶ αὕτη ἡ ἐπιστολὴ, τῆς καταργασίας τῶν τε ἀνθρώπων καὶ τῶν θηρίων ὑπερτερεῖ ἐν τοῖς ἀναγλύφοις τούτοις, πᾶν ὅ,τι γνωρίζομεν τῆς Ἀσσυριακῆς τέχνης.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

ΤΗΣ

ΕΛΛΑΔΟΣ.

(Ἰδε Φυλλάδιον 97.)

—ο—

Ἄρθρον Δεύτερον.

Συμβαίνει εἰς τὰ κράτη ὅ,τι καὶ εἰς τὰ ἄτομα ἐφόσον εὐδοκίμοισιν αἱ ἐπιχειρήσεις των, ἡ ἐφόσον ἡ τύχη, ἡ τυφλὴ αὐτὴ θεὰ, ἐπιδαψιλεύει πρὸς αὐτὰ εὐεργετήματα, θεωροῦνται καὶ φρόνιμα, καὶ δίκαια, καὶ προνοητικά· ὅταν ὅμως τρέψῃ ἄλλοῦ τὴν χεῖρα, ἡ, ὡς εἶπεν οἱ ἄρχαιοι, ὅταν πέσῃ ἡ ὕψος, πάντες ὁρμῶσιν ἐπ' αὐτὴν καὶ ξυλεύονται.

Τοῦτο ἐγένετο καὶ ἐν Ἑλλάδι μετὰ τὸ 1453 ἔτος. Ἀπ' αὐτῆς ἤδη τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος τὸ διὰ παντὸς ἀξιοθαύμητον σχίσμα τῆς ἐκκλησίας διήγειρε μέγα μῆτος, καὶ ἐπειρήσθη πολλὰς συγκοφαντίας κατὰ τῆς χριστιανικῆς ἐκείνης φυλῆς ἥτις ἐπεκράτει κατὰ τὴν Ἀνατολήν· ἀλλ' ὅτε κατέπεσεν ἡ δρῦς ἐπειδὴ « οἱ Φράγγοι » ὡς εἶπον μετ' ἀμεροληψίας, δι' ἣν εὐγνωμονοῦμεν, οἱ Κύριοι Michaud καὶ Poujoulat « μὴ θελήσαντες πώποτε ν' ἀποβάλλωσι τὰς ἐναντίας τῶν Ἑλλήνων προλήψεις των, δὲρ συγκοφαντικῶς νὰ ἐνωθῶσι μετ' αὐτῶν διὰ τὰ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν ἐξουσίαν, » καὶ τὸ μῖσος καὶ αἱ συγκοφαντικαὶ συμμαχήσαντα, ἡμνησθήτησαν καὶ αὐτὰς τὰς ἀναμνησθητέους ἀρετὰς τῶν πεπτωκότων.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου, Γερμανὸς τις ὀνόματι Βερνχόλδης, δημοσιεύσας τὴν ἐν Ἑλλάδι περιήγησίν του, ἀφοῦ κατέκρινε πᾶν Ἑλληνικόν, ἀφοῦ ἐστηλίτευσεν ἐμπαθῶς καὶ τὰ ἐλάχιστα ἑλλειμματα

κῶν δούλων, ἐνῶ ἡ ἐπισκίασε τὰ τῶν δεσποτῶν, ἡ ἡγωνίσθη νὰ ἀναδείξῃ καὶ τὰ οὐδενὸς λόγου ἔξια προτερήματα τούτων, κατ' ἡγεῖαν εἰς πᾶσαν τὴν Εὐρώπην τοὺς Ἕλληνας ὡς κακοὺς καὶ τας!

Δυστυχῶς ὁμοίως ἡ κατὰ τῶν Ἑλλήνων αὕτη καταφορά ἐμῶν καὶ ἄλλας καρδίας πολὺ γενναϊότερας. Ἐκατὸν ἔτη πρὸ τοῦ Βαρθολοῦ, σοφὸς τις νομοδιδάσκαλος τῆς Ὀλλανδίας, ἀμφισβητῶν τὸ κύρος τῶν ναυτικῶν νόμων τῶν Ῥοδίων, δὲν ἐδίσταζε νὰ καταδικάσῃ ὡς ἀπατεῶνα τὸν συντάκτην τοῦ κειμένου τῶν νόμων τούτων, ὀνομάσας αὐτὸν πολλὰ εὐγενῶς *Παναλόν Γραικόλον* (*Graeculus esurientis*). Καὶ τὸ χεῖριστον, ὁ γνωστὸς αὐτὸς Εὐνέκκυος, δεχθεὶς τὴν γνώμην τοῦ Ὀλλανδοῦ, παρεδύχθη καὶ τὰς ὁδοὺς του. Καὶ ὅμως εἶναι βέβαιον σήμερον ὅτι, ἐὰν οἱ νόμοι τῶν Ῥοδίων δὲν κατεχωρίσθησαν ἐν τῷ Βυζαντινῷ δικαίῳ ἀπαρallάκτως ὡς συνετάχθησαν κατὰ πρῶτον, οὐχ ἦτο τὸ πνεῦμα αὐτῶν συμπαραλήφθη ὁλόκληρον εἰς τοὺς αἰωνίους κώδικας τοῦ νομοθέτου τοῦ Βυζαντίου.

Χάριτι θεῇ αἱ προλήψεις αὗται ἐξέλιπον σήμερον, ἢ, ἂν ποὺ ἀπαντῶνται, διαδίδονται ὑπὸ τῶν ἀργυριανήτων ἐχθρῶν τῆς πίστεως καὶ τοῦ ὀνόματος τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ φιλοσοφία τοῦ Εὐαγγελίου, ὀρθώτερον ἐρμηνευομένη, διεσκέδασε τὰ νέφη ἅτινα ἐπισκίαζον τὰς θείας αὐτοῦ ἀρχάς, καὶ ὁ ἀγὼν τοῦ 1821 ἔτους ἀνῶρθε πολλὰς ιδέας ἐσφαλμένας. Ἦθελε δὲ γενεὴ πρὸ πολλοῦ ἀληθεστέρα ἐκτίμησις τῆς καταστάσεως τῶν Ἑλλήνων, ἐὰν, ἀντὶ τοῦ νὰ καταφρονῇται λαὸς ὅστις, εἰ καὶ δούλος, διετήρησέ τινες ἀρετάς, ἐχέοντό τινα δάκρυα ἐπὶ τῶν συμφορῶν αὐτοῦ, ὡς ἐπραξεν ὁ ἐνδοξὸς Σατωδριάνδος. Ἐρευνῶντες ἀπαθέστερον τὰ καθ' ἡμᾶς ἤθελον πεισθῆ ὅτι ὁ κατακλυσμὸς τῆς ΠΕ' ἐκατονταετηρίδος δὲν κατεπόντισεν ὅλας τὰς ἀρετάς, ὅτι ἐπέπλευσαν ναυαγία τινα, καὶ ὅτι ἡ τιμιότης τῶν ναυτῶν τῆς Ἑλλάδος δὲν ἦτο ἀναξία προσοχῆς.

Ὡς εἶπομεν ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ τῆς πραγματείας ταύτης, τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν δὲν ἐκινδυνάτω κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δουλείας ὑπὸ νόμων. Τὰ ἔθιμα ἅτινα γεννῶνται καὶ ἀκμάζουσιν πρὶν ἢ μετατραπῶσιν εἰς νόμους, ἦσαν ὁ μόνος ὁδηγὸς τῶν ναυτιλλομένων ἐὰν δέποτε ἀνεφύοντο διαφοραὶ, διαιτηταὶ διοριζόμενοι ὑπὸ τῶν διαφορομένων, ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ προύχοντες, ἐδίκαζον ἀνεκκλήτως· οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα νὰ παρακούσῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν.

Τὰ ἔθιμα ταῦτα, ὡς καὶ ὁ δημοτικὸς ὀργανισμὸς τῆς Ἑλληνικῆς χώρας, ἦσαν λείψανα τῶν νόμων τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Μόνον δὲ τὸ σέβας αὐτοῦ ἀπέλαυον ἤρκει νὰ μαρτυρήσῃ περὶ τῆς ἀρχαιότητος αὐτοῦ, ἐὰν, ὡς συνήθως πράττουσιν οἱ κατακτηθέντες λαοὶ φυλάσσοντες τοὺς νόμους τῶν πατέρων αὐτῶν, τὸ πολιτικὸν δίκαιον τῶν αὐτοκρατόρων δὲν ἐξηκολούθει νὰ κανονίζῃ ὅλα τὰ ἰδιωτικά συναλλάγματα τῶν Ἑλλήνων καὶ μετὰ τὴν κατάκτησιν αὐτὴν. Τοιοῦτο δὲ ἦτο τὸ σέβας αὐτό, ὥστε, ἐνῶ ἐν Ἰδρᾷ καὶ Σπέτσαις, φέρ' εἰπεῖν, ἐπεκράτει

τελεία σχεδὸν ἀναρχία, οἱ ἀνέρωχοι αὐτῶν κάποι καὶ δὲν ἠθέλουν πώποτε τὰ ναυτικά ἔθιμα.

Ὅτι δὲ ταῦτα ἦσαν ἀρχαῖα προσμαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ χειρογράφου τινος γενομένου τὸ 1818 ἐν Ἰδρᾷ, οὗτινος ἔχομεν ὑπ' ὄψιν αὐτὸ τὸ πρωτότυπον (*). Τὸ μικρὸν τοῦτο ἐγχειρίδιον εἶναι συλλογὴ ἐθίμων γραφέντων καὶ κυρωθέντων ὑπὸ τῆς ἐγχωρίας Ἀρχῆς θαλάσσης νὰ προλάβῃ τὰς ἀμφισβητήσεις. Περιεχέει δὲ ἄρθρα 29 καὶ καὶ τρεῖς σελίδας ἐρμηνευτικὰς, καὶ διαιρεῖται εἰς τρία μέρη· τὸ μὲν πρῶτον ὀρίζει τὰ ἀμοιβὰ κατ' ἑκάστην τῶν πλοιοάρχων, τῶν ἐροπλιστῶν καὶ τῶν ναυτῶν, τὸ δὲ δεύτερον ἀποθέλει τὴν ἐντοπὴν ἀστυνομίαν καὶ ἄλλας τινὰς διατάξεις, καὶ τὸ τρίτον προσδιορίζει τοὺς τόκους καὶ τὸ ἐπιβάλλον εἰς ἕκαστον τῶν ναυτῶν, οὔτινες, ὡς ἐρρέθη ἄλλοτε, εἶχον ἰδίαν μερίδα ἐν τοῦ φορτίου.

Εἶναι δὲ ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ὁ κανονισμὸς αὗτος, ἢ μᾶλλον οἱ νόμοι αὗτοι, ὅπως ὀνομάζονται ἐν τῷ χειρογράφῳ, αὐθιγα ὅρον ποινικὸν περιέχουσι. Καὶ φαίνεται ὅτι, διαγραφέντων μόνον τῶν κατ' ἑκάστην τῶν ἀπαγορεύσεων, ἀφείη εἰς τὴν δικαιοσύνην τοῦ δικαστοῦ ἢ φροντίς τῆς ἐπιβολῆς τῆς ποινῆς καὶ ὁ καταλογισμὸς αὐτῆς. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι αἱ ποιναὶ αὗται ἦσαν συνήθως σύμφωνα πρὸς τὰς παρατηρήσεις τοῦ πολιτικοῦ δικαίου τῶν Βυζαντινῶν, ἢ καὶ τὰς τοῦ Γαλλικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικος, ἀφότου ἐξεδόθη.

Παρατηρητέον προσέτι ὅτι, ἐνῶ ὀρίζονται ἐν τῇ συλλογῇ ἐκείνῃ μετ' ἀποχρώσεως ἀκριβοῦς τὰ ἀμοιβὰ κατ' ἑκάστην τῶν πλοιοάρχων, τῶν ναυτῶν καὶ τῶν ἐροπλιστῶν, δὲν γίνεται διόλου λόγος περὶ ναυταπάτης· καὶ τοῦτο διότι τὸ κακούργημα αὐτὸ τὸ ὅποιον δὲν ἐμῶνεν ἰσως πώποτε τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν πρὸ τοῦ 1821, ἐθεωρεῖτο τοσοῦτ' ὀφειδὴς, ὥστε, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Λυκούργου μὴ πιστεύοντος ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ πατροκτόνος, ἢ τοῦ Σόλωνος μὴ ὀνομάσαντος κανὲν ἐν τῇ νομοθεσίᾳ αὐτοῦ τὴν προδοσίαν κατὰ τῆς πατρίδος, καὶ ὁ ἄσος τῆς Ἰδρᾶς νομοθέτης δὲν ἀνέφερεν αὐτό.

Ἀλλ' ὅπως δὴ ποτε καὶ ἂν θεωρήσωμεν τὸ πρᾶγμα, τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν ἀρθρῶν τῆς συλλογῆς, προϋποθέτει τὴν ὑπαρξὴν κοινοῦ δικαίου διατηρηθέντος κατὰ παράδοσιν, καὶ χρησιμεύοντος ἀντὶ ὁδηγοῦ εἰς τοὺς ἀπονέμοντας τὴν δικαιοσύνην.

Τοιαύτη δὲ ἐπεκράτει τιμὴ κατὰ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς, ὥστε δάνεια ἐδίδοντο ἀνεὺ ὁμολογιῶν καὶ ἐγγυήσεων, ὁ εἰς ἀνέθετον εἰς τὸν ἄλλον ὁλόκληρον αὐτοῦ τὴν περιουσίαν ἀνεὺ ἀποδείξεως, διότι καὶ μόνον τὸ νὰ ζητήσῃ αὐτὴν ἐθεωρεῖτο ὕβρις, καὶ αἱ ἐνώπιον συμβολαιογράφου πράξεις μόλις ἦσαν γνωσταί.

Τοιαῦτα σχεδὸν ὑπῆρξαν τὰ ἔθιμα εἰς ἃ ὑπέκειν κατὰ πᾶσαν τὴν ἀνατολὴν τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικόν. Τὰ δικαστήρια τῆς ἐξουσίας ἀπέφουγον ἐπιμελῶς ὅλοι, καὶ ἐὰν ποτε συνέβαινε νὰ ἐκκαλεσθῇ τις τὴν δίκην αὐτοῦ εἰς ἐκεῖνα, οἱ προύχοντες, ἐπιθυμοῦν-

(*) Ἰδε Φυλλ. ΠΗ' Πανδώρα.

τες νὰ διατηρηθῶσιν ἀπρόσβλητα τὰ δικαιώματα τοῦ ἰδίου αὐτῶν τόπου, κατέβαλλον πᾶσαν φροντίδα διὰ νὰ ἐπιστραφῇ ἡ ἐκκλησία εἰς τὸ πρῶτον δικαστήριον.

Σημειωτέον ἐν παρόδῳ τὴν ἀγάπην τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς πολιτικούς νόμους τῶν πατέρων αὐτῶν. Καθὼς οἱ ναυτικοί, οὕτω καὶ πάντες οἱ ἐν Τουρκίᾳ χριστιανοί, Ἕλληνες, Σλαῶν, Λάγκες καὶ Βουλγάροι, ἀνεγνώριζον τὴν ἰσχύϊν αὐτῶν ἐκ δὲ τῆς ἱστορίας μακθάνομεν ὅτι ὅσα καὶ ἀναγκάζοντο νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς ξένους κυρίους, καὶ ἐδύναντο νὰ συνθέσθαι οὐχίσως μετ' αὐτῶν, ἀπῆλθον τὴν διατήρησιν τῆς ἰδίας ἐρηθείας καὶ τῶν πολιτικῶν αὐτῶν νόμων, ἦτοι τῶν Βασιλικῶν.

Μετὰ τὰ κατὰ παράδοσιν ταῦτα εἶμα, ὁ πρῶτος νόμος, ὅστις, ἐκδοθεὶς ὑπὸ τακτικῆς κυβερνήσεως, ὑπέβαλλεν εἰς τινὰς διατάξεις τὸ Ἑλληνικὸν ναυτικὸν ὑπῆρξεν ὁ τῆς 3—15—Φεβρουαρίου 1828. Τὸ 1821 ὁ πατριωτισμὸς τῶν ἐμπόρων, παρορμήσας αὐτοὺς εἰς τὸν ἀγῶνα ἐξέλειψε τὴν σημαντικότητά τῆς Ἑλληνικῆς ἐμπορίας· ἡ δὲ ἐμπορικὴ ναυτιλία κατεστράφη διότι ὅλα σχεδὸν τὰ πλοῖα ἐγένοντο πολεμικά.

Ὁ νόμος οὗτος ἐψηφίσθη ἐκ τῶν πρώτων ὑπὸ τοῦ Κυβερνήτου, μετὰ τινὰς μόνον ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεώς του· ἡ δὲ σπουδὴ αὕτη εἰς τὸ νὰ κανονίσῃ τὰ περὶ τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ ἐνθ', διαρκούντος εἰσέτι τοῦ πολέμου, ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐπιχειρήσεις του, ἀποδεικνύει ὅτι ἄλλης φύσεως λόγοι ὑπηγόρευσαν τὴν ἐκδόσιν τοῦ νόμου, καὶ ὅτι εἴπετο νὰ εἶναι ἀτελής.

Καὶ τῶντι, συγκείμενος ἐκ 35 μόνον ἀρθρῶν, σκοπὸν κύριον εἶχε νὰ ἐμποδίσῃ τὰ πλοῖα ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπιδοῦσιν εἰς τὴν πειρατείαν. Ὅλοι ἐνθυμοῦνται τὴν μεγίστην ἀπορίαν εἰς ἣν κατήντησαν διὰ τὸν πόλεμον καὶ μάλιστα διὰ τὰς θυσίας αὐτῶν οἱ ναυτικοί· ἀλλ' ὅτε ἤρχισαν νὰ στερῶνται καὶ αὐτοὶ τοῦ ἐπιουσίου, ἡ πειρατεία ὑπῆρξεν ἀμείστον παρακολούθημα τῆς πείνης των. Οἱ ἐπιδοθέντες εἰς αὐτὴν ἐγένοντο τῶντι ἐνοχοὶ κατὰχρήσεων αἵτινες διήγειραν τὴν ἀγανάκτησιν τῆς Εὐρώπης· πολλοὶ ὅμως ἐξ αὐτῶν δὲν ἦσαν Ἕλληνες, ἀλλὰ περιτρίμματα ἄλλων ἐθνῶν, κακοῦργοι οἵτινες, φοβούμενοι τὴν δικαιοσύνην τῆς ἰδίας πατρίδος, καταφεύγουσι συνήθως εἰς Τουρκίαν, τὸ ἀχανές τοῦτο χωνευτήριον τῆς ξένης κακοηθείας.

Ὁ νόμος ἄρα τοῦ 1828 θεωρεῖται ὡς πάντῃ πρόσκαιρος, ὑπαγορευθεὶς ὑπὸ τῶν περιστάσεων αὐτῶν, καὶ ἐπομένως οὔτε καθιέρωσεν, ἀλλ' οὔτε ἐτροποποίησε τὰς ἀρχαίας παραδόσεις.

Δεύτερος ἄλλος νόμος, ὁρίζων τὰ περὶ τῆς καταμετρήσεως τῶν πλοίων ἐξεδόθη ἐπὶ τῆς αὐτῆς κυβερνήσεως.

Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ 1833, σειρά κανονισμῶν, διατάξεων, ὁδηγιῶν, καὶ νόμων, ἀποτελεῖ οὐστημα νομοθεσίας τελειότερον καὶ συνεχέστερον. Τὸ οὐστημα τοῦτο, εἰ καὶ ἀτελὲς εἰσέτι, ἐνίοτε δὲ καὶ πλημμελές, ἐτακτοποίησε τὴν ἐνέργειαν τοῦ ναυτικοῦ, παθόντος ἐκείνως κατὰ τὴν τιμὴν, καὶ τὴν ἀμοιβδαίαν ὑπό-

ληψεν, καὶ τὸ πρὸς τὰ παραδεδομένα σόδας ἐν τῷ μακρῷ διαστήματι τοῦ πολέμου.

Οἱ νόμοι οὗτοι ὡς καὶ ὅλοι ὅσοι ἐγένοντο ἀπὸ τοῦ 1833, συνετάχθησαν ἀπαραλλάκτως σχεδὸν κατὰ τοὺς γαλλικοὺς. Τὴν τιμὴν ταύτην ὀφείλομεν ν' ἀποδώσωμεν εὐλερινῶς πρὸς τὴν δύσιν, διότι, ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ ἀγῶνος ἤρχισαμεν νὰ δανειζόμεθα τὰς θεσμοθεσίας αὐτῆς, πολλάκις μάλιστα ἀδιακρίτως, μὴ ἀποβάλλοντες τὰς ἐλλείψεις· ἢ μὴ ἀφαιροῦντες τὰς διατάξεις ὅσαι δὲν συνεδιδάζοντο πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ ἦθη. Τρανωτάτη αὕτη ἀπόδειξις τῆς πρὸς τὸν πολιτισμὸν τῆς Εὐρώπης ἡμετέρας ἀφοσιώσεως.

Ἐκ τοῦ ἀθανάτου Διατάγματος τοῦ 1681, τὸ ὁποῖον μόνον ἤρκει νὰ δοῦναι τὴν ἡδὴ ἐνδοξον βασιλείαν Λοδοβίκου τοῦ 15', ὁ νομοθέτης τῆς Ἑλλάδος ἐδανείσθη τὰς ὑπ' αὐτοῦ καθιερωθείσας ἀρχάς. Ἐὰν τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν ἐτελέσθη διαμιάς, εἰς πολλὰκις ἐβράδυνε νὰ συμπληρώσῃ διὰ νέων διατάξεων τὰ γενόμενα, ἢ εἰς ὑπολείπωνται εἰσέτι ἱκαναί, ἀποδοτέον τοῦτο εἰς τὴν συνήθη πορείαν τῶν κυβερνητῶν οἵτινες νομοθετοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καθόσον παρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη νόμων, καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ, οὔτενος αἱ συνεχεῖς πρόσδοι καὶ ὁ πολύπλοκος βίος, παρουσιάζουσιν ἀδιακόπως νέας ἀξιώσεις. Πρέπει ὅμως νὰ προσθέσωμεν ὅτι, ἐπειδὴ ὁ ἐμπορικὸς νόμος τῆς Γαλλίας ἰσχύει παρ' ἡμῖν, αἱ πλείους τῶν διατάξεων τοῦ Διατάγματος τοῦ 1681 ὅσαι παρελήφθησαν, ἀνεπτύχθησαν ἢ ἐτροποποιήθησαν ἐν αὐτῷ, δὲν ἐπανελήφθησαν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς νόμοις.

Οἱ πριετίστοι τούτων εἶναι οἱ ἐφεξῆς·

Περὶ τῶν πλοίων.

Περὶ τῶν ναυτικῶν τμημάτων.

Περὶ ἀστυνομίας τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας.

Περὶ ναυταπάτης καὶ πειρατείας.

Περὶ ναυτοδικαίων.

Δὲν εἶναι ἴσως περιττὸν νὰ εἴπωμεν ἐνταῦθα ὀλίγα περὶ τῶν νόμων αὐτῶν κατὰ τὴν χρονολογίαν τῆς δημοσιεύσεώς των. Δὲν ἀξιόμην ὅτι περιέχουσι καινοφανεῖς διατάξεις, δυναμένας νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ὑπογραμμὸς εἰς τὰ ἐμπορικά ἔθνη·—γινώσκον ἄλλως ὅτι οἱ ναυτικοὶ νόμοι πάντων τῶν ἐθνῶν οὐδὲ παρασιάζουσιν οὐδὲ θέλουσιν ἴσως παρουσιάσῃ ποτὲ μεγάλας διαφοράς ὡς πρὸς τὰς γενικὰς αὐτῶν βάσεις·—ἀλλ' ἂν διὰ νὰ συντελέσωμεν εἰς τὸ νὰ ἐνηθισθῇ ὁ ξένος ἀναγνώστης τὴν ἐκτασιν, τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν ἠθικὴν τάσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ, διὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν νόμων τὴν ὁποίαν ἐπεχείρησε, καὶ διὰ τῶν τροπολογιῶν ὅσας ἐπέφερεν.

Ὁ κατὰ πρῶτον ἐκδοθεὶς νόμος τὸ 1833, καὶ μετὰ τρία ἔτη ἐπιδιορθωθείς, ἦτο ὁ περὶ πλοίων. Ἐν αὐτῷ λέγεται ὅτι, διὰ νὰ ἀναγνωρισθῶσιν ἐθνικά, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχωσι τρία τεμάχια·

α. Νὰ κατεσκευάσθωσαν ἐν Ἑλλάδι· παραδέχεται δὲ τινὰς ἐξαιρέσεις ὡς, φέρ' εἰπεῖν, εἰς ξένον πλοῖον ἐδημεύθη νομίμως, εἰς ἑχθρικὸν ὄν, κατεσχέθη, εἰς ναυαγήσαν εἰς Ἑλληνικὰ παράλια ἐπωλήθη, ἢ εἰς ἀνήκῃ εἰς ἀνθρώπους ἐλθόντας ν' ἀποκατασταθῶσιν ἐν

Ἑλλάδι. Διὰ τοῦ περιορισμοῦ τούτου ὁ νομοθέτης ἐβέβησε νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐγγύριον ναυπηγίαν, ἐπιτρέψας μάλιστα ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ τὴν πώλησιν τῶν ἰθνηκῶν πλοίων, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ἀγορὰν ἄλλων κατασκευασθέντων ἐκτὸς τοῦ κράτους.

6'. Νὰ εἶναι Ἕλληνες ὑπήκοοι οἱ ἰδιοκτῆται· ξέναι δὲ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ γίνωνται μέτοχοι τοῦ ἡμίσεως τοῦ πο. ὑ τοῦ πλοίου. Μιμούμενος τὴν νομοθεσίαν τῆς Γαλλίας καὶ ἄλλων μερῶν, ὁ Ἕλλην νομοθέτης ὥφελε νὰ μὴ ἀφήσῃ εἰς χεῖρας ξένας τοσαύτην μετοχὴν· ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς εὐρίσκεται εἰς θέσιν ἐξαιρετικὴν· διότι, πλὴν τοῦ ἀνεπαρκοῦς τῶν ἰδίων αὐτῆς χρηματικῶν πόρων, πολιτικοὶ λόγοι δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ ἀποκρούεται μέγας ἀριθμὸς ἐμπόρων, οἵτινες, εἰ καὶ μὴ ὑπαγόμενοι εἰς τὴν Ἑλληνικὴν προστασίαν, οὐχ ἥττον ὅμως εἶναι Ἕλληνες, ἀφωσιμῆνοι εἰς τὰ συμφέροντα τῆς κοινῆς πατρίδος.

Νὰ σύγκληται ἐξ Ἑλλήνων τὰ πληρώματα κατὰ τὰ τρία τέταρτα τουλάχιστον.

Ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ κράτους ἀκτοπλοία ἐπεφυλάχθη εἰς μόνους τοὺς Ἕλληνας, πλὴν ἀμοιβαιότητος.

Τὸ λοιπὸν τοῦ νόμου τούτου ἀνάγεται εἰς τὰς διατυπώσεις καθ' ἃς πρέπει νὰ ἐνεργῶνται οἱ τρεῖς οὗτοι ὅροι, ὡς καὶ εἰς τὰς πράξεις τῆς ἐγγυήσεως, ἐγγραφῆς κτλ. κτλ.

Τὸν νόμον τοῦτον συμπληροῦσι τρία διατάγματα προσδιορίζοντα τὸν τρόπον τῆς καταμετρήσεως, καὶ τὰ εἰσπρακτέα δικαιώματα ἐπὶ τῶν τόνων καὶ τῆς ναυτείας.

Τεσσάρων εἰδῶν εἶναι τὰ δικαιώματα τῆς ναυτείας·

α'. Ἀγκυροβολίου, εἰς ὃ δὲν ὑπάγονται πλοῖα τῶν πέντε τόνων καὶ κατωτέρω.

β'. Ἀπόπλου.

γ'. Φωτὸς, ὅπου ὑπάρχουσι φάροι, καὶ

δ'. Πυριταποθήκης, ἐὰν τὸ πλοῖον φέρῃ πυρίτιδα.

Οἱ Ἑλληνικοὶ νόμοι διακρίνονται ἰδίως διὰ πνεύματος ἐλευθερίας καὶ ἀνοχῆς· αἱ ἐξαιρέσεις καὶ αἱ ἀπαγορεύσεις εἶναι σπάνιαι· διότι φύσει ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀγαπᾷ κατὰ πάντα τὴν ἰσότητά.

Εἰς τὰ ἄλλα κράτη, καθόσον τουλάχιστον γνωρίζομεν, τὴν ἐσωτερικὴν ἀκτοπλοίαν μετέρχονται μόνοι οἱ πολῖται· παρ' ἡμῶν ὅμως, ἂν καὶ ἔχομεν μέγαν ἀριθμὸν πλοίων, ὁ νόμος παραχωρεῖ αὐτὴν καὶ εἰς τοὺς ξένους, ἐπὶ ὅρῳ, ὡς εἵπομεν, ἀμοιβαιότητος.

Τοιαύτην τινὰ εὐκολίαν εὐρίσκομεν καὶ εἰς τὰ περὶ ναυτείας τέλη· τὰ αὐτὰ δικαιώματα ἐπιβάλλονται καὶ εἰς τὰ ἐντόπια καὶ εἰς τὰ ξένα πλοῖα, ἐὰν ἀπλῶς μόνον διαδηλώσῃ ἡ κυβέρνησις τῶν τελευταίων τούτων ὅτι καὶ αὐτὴ θέλει μεταχειρισθῇ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὰ Ἑλληνικὰ εἰς τοὺς λιμένας τῆς.

Τὰς εὐκολίας ἄρα αἵτινες μόλις ἀποκτώνται εἰς ἄλλα κράτη διὰ πολλῶν μόχθων καὶ διαπραγματεύσεων, καὶ τὰς ὁποίας πρὸ εἰσοσιν ἐτῶν ἀρνεῖται εἰς ἡμᾶς ἡ Γαλλία ἀποποιουμένη νὰ συνθηκολογήτῃ μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀποκτώσιν ἐνταῦθα οἱ ξένοι ἀκόπως. Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ σπέρμα τῆς ἐ-

λευθέρας ἐμπορίας (free-trade) ἐνυπάρχει ἐν ταῖς Ἑλληνικοῖς νόμοις· ἐπιτηδεῖα μόνον χεῖρ ἀπαιτεῖται διὰ νὰ τὸ καλλιεργήσῃ.

Ὁ νόμος ὅστις διαιρεῖ τὴν Ἑλλάδα εἰς ναυτικὰ τμήματα, καὶ διατάσσει τὰ περὶ τῆς ἀτυνομίας τῶν λιμένων, εἶναι ἀπάνθισμα ἢ μᾶλλον ἀντιγραφή, πλὴν τινων ἐξαιρέσεων τοῦ κατὰ τὸ 1791 ἐκδοθέντος Γαλλικοῦ νόμου, καὶ τῶν δημοσιευθέντων ἐν Γαλλίᾳ διαταγμάτων ἢ νόμων περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς ὑποθέσεως κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἐκατονταετηρίδος. Σύγκειται δὲ ἐκ τεσσάρων τίτλων.

Καὶ διὰ μὲν τοῦ πρώτου, οἱ λιμένες καὶ αἱ νῆσοι τῆς Ἑλλάδος διαιροῦνται εἰς πέντε τμήματα, ἐξ ὧν τὸ πέμπτον κατηργήθη μετὰ τινὰ ἔτη.

Διὰ δὲ τοῦ δευτέρου ὁρίζονται ὁ τε βαθμὸς καὶ τὰ προσόντα τῶν ἐπὶ τῶν λιμένων ἀξιωματικῶν, οἵτινες διαιροῦνται εἰς τρεῖς κλάσεις· εἰς πλοίαρχους, ὑποπλοίαρχους καὶ σημαιοφόρους. Οἱ μὲν πρώτοι ὀνομάζονται λιμενάρχαι καὶ προϊστάνται τοῦ τμήματος, οἱ δὲ ἄλλοι ὑποπλοίαρχοι καὶ ἐπιστάται λιμένων, καὶ διορίζονται κατὰ θέλησιν ὑπ' αὐτῆς τῆς κυβερνήσεως, ὅπου ὑπάρχει ἀνάγκη.

Διὰ τοῦ τρίτου περιγράφονται τὰ καθήκοντα τῶν ἀξιωματικῶν τούτων, καὶ

Διὰ τοῦ τετάρτου αἱ σχέσεις αὐτῶν πρὸς τὰς λοιπὰς Ἀρχὰς τοῦ κράτους.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΠΕΡΙ ΠΙΘΗΚΩΝ.

—o—

Ἐπικήσαμεν ἄλλοτε εἰς τὴν Παιδωρᾶν περὶ τῶν περιέργων ἔξεων καὶ τῆς διανοητικῆς ἱκανότητος τῶν σφραγγοτάγμων. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλο εἶδος πιθήκων οὐχ ἥττον ἀξιοθαύμαστον διὰ τινὰ προτερήματά του, τὸ εἶδος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον οἱ Γάλλοι ὀνομάζουσι *parion*. Καὶ εἶναι μὲν πολὺ μικρότεροι τῶν σφραγγοτάγμων, καὶ διάφοροι μάλιστα κατὰ τὸ πρόσωπον, τὸ χρῶμα καὶ τὴν κέρκον, ἔχουσιν ὅμως χεῖρας καὶ δάκτυλα ὡς καὶ αὐτοὶ, καὶ κινήσεις ὁμοίας πρὸς τὰς τῶν ἀνθρώπων.

Πρό τινων ἐτῶν εἰς τῶν ἐν τῷ Βοτανικῷ κήπῳ τῆς Γαλλίας θηλείων πιθήκων τοῦ εἶδους τούτου ἦτο ἐπίτεξ· οἱ δὲ φύλακες, φοβούμενοι μὴ οἱ λοιποὶ βλάβῃσι τὸ νεογνόν, μετέφερον τὴν μητέρα εἰς ἰδιαιτέρον οἶκημα. Ἀλλ' εὐθὺς καὶ αὕτη καὶ οἱ σύντροφοί τῆς ἠσθάνθησαν λύπην ἀπαραδειγμάτιστον διὰ τὸν χωρισμὸν τοῦτον, διακόφαντες καὶ τὰς παιδίας καὶ τὴν ἀέννησον γυμναστικὴν των. Ὡς γνωστὸν δὲ οἱ πιθήκες εἶναι εἰς ἄκρον φιλοπαίγμονες· καὶ ὅσάκις οἱ φύλακες, διὰ νὰ δώσωσι πρὸς αὐτοὺς πλεοτέραν ἐλευθερίαν, ἀφίρουν ἐλευθέραν τὴν συγκοινωνίαν τῶν